

М. М. Корда

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6066-5165>

ResearcherID S-4793-2018

Scopus Author ID 6603826839

А. Г. Шульгай

ResearcherID G-7460-2019

Scopus Author ID 6506445523

А. І. Машталір

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4508-3650>

*Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

M. M. Korda, A. H. Shulhai, A. I. Mashtalir

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

PECULIARITIES OF THE EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION AT I. HORBACHEVSKY TERNOPIL NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY DURING THE PERIOD OF MARTIAL LAW

Анотація. У статті розглянуто особливості організації освітнього процесу в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського МОЗ України у період воєнного стану. Висвітлено заходи, спрямовані на забезпечення безпечного освітнього середовища та подолання викликів сьогодення. На підставі проаналізованих даних зроблені висновки щодо забезпечення якості надання освітніх послуг, набуття здобувачами практичних навичок та безпечного середовища.

Ключові слова: організація освітнього процесу; університет; заклади вищої освіти; здобувачі вищої освіти; дистанційне навчання; укриття.

Abstract. The article studies the peculiarities of the educational process organization at I. Horbachevsky Ternopil National Medical University during the period of martial law. Measures aimed at ensuring a safe educational environment and overcoming today's challenges are highlighted. On the basis of the analysed data, conclusions were drawn regarding education quality assurance, practical skills mastering and safe educational environment creation.

Key words: educational process organization; university; higher education institutions; students; distance learning; shelter.

Вступ. У період запровадження воєнного стану зміна навчальної парадигми в бік забезпечення якісного безпечного освітнього середовища у поєднанні зі студентоцентричним навчанням стали новою реальністю організації освітнього процесу в Тернопільському національному медичному університеті. Виклики сьогодення посилили потребу впровадження нових підходів до набуття студентами-медиками теоретичних знань та практичних навичок, широкого використання міжнародних освітніх платформ і способів

набуття загальних та професійних компетентностей, змін у методичних підходах щодо забезпечення ефективної безпосередньої й опосередкованої взаємодії здобувачів із викладачами. Різносторонні підходи до реалізації освітнього процесу, залучення до розробки нових форм і методів викладання досвіду закордонних закладів вищої освіти дозволили в повному обсязі забезпечити виконання здобувачами всіх вимог освітніх програм.

Мета статті – висвітлити особливості організації освітнього процесу в Тернопільському національ-

ному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського МОЗ України з урахуванням створення безпечного освітнього середовища та карантинних обмежень під час запровадження воєнного стану у 2022–2023 н. р., відзначивши його форми та способи проведення.

Теоретична частина. Повномасштабна війна внесла значні корективи в організацію освітнього процесу і змусила всіх його учасників мобілізувати максимальні зусилля та витримку для продовження навчання здобувачів вищої освіти.

Завдяки проведеному аналізу освітнього процесу в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського в період воєнного стану можна виділити таких п'ять особливостей, як основні його характеристики: організація навчання здобувачів, залучення до дистанційного навчання викладачів із медичних шкіл європейських країн, організація практичної підготовки здобувачів, організація безпечного освітнього середовища, покращання внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Для продовження навчання здобувачів університетом проведено ряд нововведень. Передусім це організація забезпечення навчання здобувачів, яке потрібно здійснювати для різних категорій здобувачів, які перебувають в Україні або за її межами. Це формат очного навчання, змішаного навчання або дистанційного навчання. Ще однією особливістю проведення занять стали так звані «змішані групи» (як правило, здобувачів із числа іноземних громадян), заняття в яких викладачі одночасно з частиною здобувачів проводили в очному форматі, а з частиною – в дистанційному форматі [9, 10].

Накопичений досвід організації дистанційного навчання, створення навчально-методичної бази на платформі Moodle, створення відеолекцій із дисциплін, практика використання в дистанційному навчанні Microsoft Teams забезпечили безперервне продовження навчання як на додипломному, так і на післядипломному рівнях [2].

Із початку запровадження воєнного стану університет активно розпочав роботу з міжнародними організаціями, які займаються освітніми технологіями в галузі медицини. Як для здобувачів освіти, так і для викладачів університету надали доступ до своїх медичних навчальних контентів: видавництво ELSEVIER, що включає ClinicalKey (платформа містить інформацію, яка базується на доказовій медицині, для різних медичних спеціальностей), платформи 3D анатомії Complete Anatomy,

навчальну платформу Osmosis, де розміщено бібліотеку з понад 2000 відео, що охоплюють різні навчальні дисципліни), платформа AMBOSS – включає матеріали для опанування клінічних та теоретичних знань і навичок, а також онлайн-курси з медицини невідкладних станів. Міжнародна компанія EBSCO надала безкоштовний доступ до ресурсів DynaMed, що містить найактуальнішу та точну доказову інформацію для клініцистів, Nursing Reference Center Plus, де розміщено доказову клінічну інформацію для медичних секторів, Rehabilitation Reference Center з інформацією для фізіотерапевтів. Медична інтернет-бібліотека Lecturio відкрила вільний доступ до своїх ресурсів для студентів університету, які навчаються в Україні, та тих, хто перебуває за її межами (в т. ч. для іноземних студентів ТНМУ), безкоштовний доступ до англomовних навчальних програм надала компанія Henry Stewart Talks Ltd (HSTalks). Викладачі університету отримали вільний доступ до онлайн-ресурсів British Medical Journal, зокрема до BMJ Best Practice та BMJ Learning [3].

В умовах воєнного стану та існуючих карантинних обмежень, які пов'язані з коронавірусною інфекцією, на клінічних кафедрах широко впроваджено при проведенні практичних занять як в очному, так і в дистанційному форматах використання клінічних кейсів. При цьому клінічні кейси включали відеофрагменти клінічних ситуацій та тестову контролюючу програму. Такі форми клінічної підготовки впроваджено на кафедрах внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії, акушерства та гінекології, ортопедії та травматології. Велику методичну допомогу щодо структури клінічних кейсів, особливості формування їхніх блоків надали працівники медичної школи Університету Манчестера (Велика Британія), з якими існує партнерська угода про співпрацю [3].

Залучення викладачів європейських медичних шкіл до проведення практичних занять із здобувачами університету в дистанційному форматі стало ще одним нововведенням у період воєнного стану. Завдяки налагодженій співпраці університету з медичним факультетом Університету Вюрцбурга, при сприянні програми Німецької служби академічних обмінів (DAAD) розпочалася активна співпраця між викладачами клінічних кафедр. Викладачі нашого університету з цікавістю перейняли досвід покращення клінічного навчання шляхом розбору клінічних кейсів за нозологіями та синдромами. Особливо важливим є використання даного спосо-

бу клінічного навчання при проведенні навчальних занять у дистанційному форматі.

За результатами погоджених навчальних програм викладачі Вюрцбургського університету провели 12 практичних занять із розбору клінічних кейсів здобувачами випускового курсу спеціальності «Медицина» із внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії, акушерства та гінекології [10].

Свою позитивну оцінку комбінованого проведення занять викладачами двох університетів України та Німеччини дали здобувачі за результатами анонімного опитування після закінчення вивчення навчальних дисциплін. Серед 180 здобувачів шостого курсу, які брали участь в опитуванні, з оцінкою $4,4 \pm 0,9$ за 5-бальною шкалою оцінили концепцію проведеного модуля (рис. 1), з оцінкою $4,4 \pm 0,9$ – адаптацію змісту модуля до попередніх знань здобувачів (рис. 2), з оцінкою $4,7 \pm 0,7$ – можливості брати активну участь під час навчання (рис. 3), з оцінкою $4,5 \pm 0,8$ – представлення матеріалів клінічного кейса (рис. 4).

Окремо здобувачі відмічають, що «курс був дуже інформативним та цікавим, а найбільше сподобалося те, що була взаємодія із людьми та акторами, що грали роль стандартизованого пацієнта», «онлайн-курси допомагають компенсувати брак практичного навчання», «гарна атмосфера в групі, можливість спілкування з різними викладачами, проходження ситуацій із підставними пацієнтами для уникнення незручностей під час спілкування у реальних умовах».

Важливою складовою у підготовці майбутнього лікаря є набуття протягом усього періоду навчання комунікативних навичок. Для реалізації даного завдання у навчальний план підготовки лікарів університетом було введено набуття трьох рівнів комунікативних навичок, таких, як: комунікативні навички загальної компетенції, медичної компетенції та спеціалізовані комунікативні навички.

Завдяки співпраці з медичним факультетом Університету Вюрцбурга, для пізнання здобувачами різних підходів до викладання комунікативних навичок у різних країнах, зацікавленості здобувачів до набуття комунікативних навичок, 60 % практичних занять з основ медичних комунікацій було проведено викладачами німецького університету.

Позитивним досвідом викладання комунікативних навичок спільно з німецькими колегами слід вважати те, що отримані знання допомогли здобувачам розширити фундаментальні комунікативні навички, закласти підвалини формування цілісного

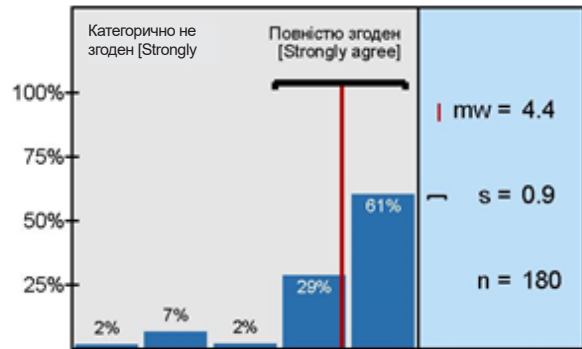

Рис. 1. Оцінка концепції проведеного модуля.

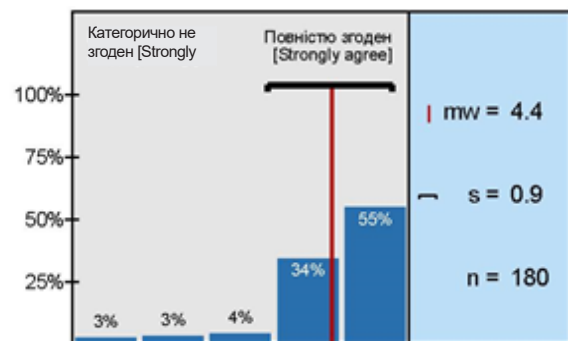

Рис. 2. Адаптація змісту модуля до попередніх знань здобувачів.

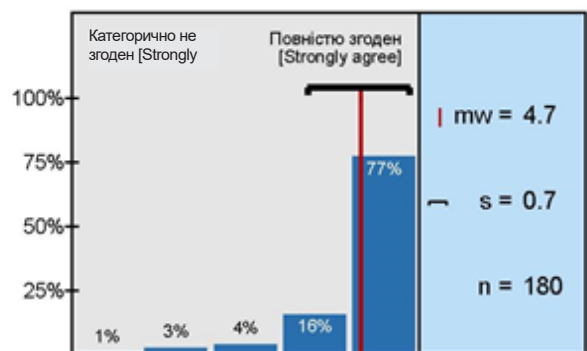

Рис. 3. Можливості брати активну участь під час навчання.

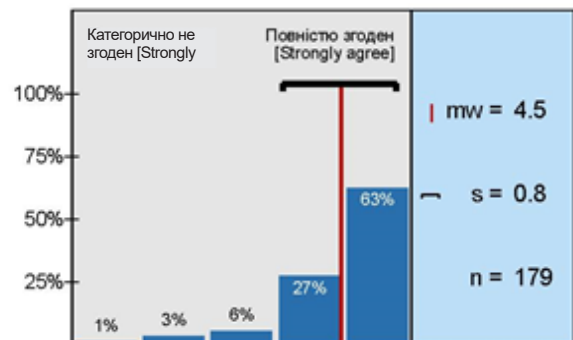

Рис. 4. Представлення матеріалів клінічного кейса.

уявлення про роль комунікативних і нетехнічних вмінь у підвищенні ефективності надання медичної допомоги, ефективної комунікації та ефективної командної роботи в ході надання допомоги хворим і постраждалим. За результатами спільного викладання дисципліни розроблено методики комунікацій під час проведення нарад, зібрання анамнезу, повідомлення поганих новин, публічних виступів та подолання комунікативних бар'єрів у процесі спілкування [9].

За результатами опитування, рівень задоволеності здобувачів такою формою проведення занять становить $(4,8 \pm 0,7)$ бала з 5,0 балів, а рівень набуття практичних навичок – $(4,9 \pm 0,8)$ бала.

Таким чином, можна вважати, що використання міжнародних освітніх платформ із медицини, співпраця з медичними закладами вищої освіти інших розвинених країн, спільне викладання дисциплін викладачами університетів сприяють підвищенню мотивації до навчання і покращанню набуття здобувачами практичних клінічних та комунікативних навичок.

Третьою особливістю організації освітнього процесу в Тернопільському національному медичному університеті стало виконання поставлених завдань щодо набуття здобувачами практичних навичок, вміння працювати в команді, відпрацювання навичок базових та розширених реанімаційних заходів, екстреної медичної допомоги. Для цього при перегляді освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти «Лікувальна справа», спеціальності 222 «Медицина» були внесені зміни, і на шостому році навчання було введено чотири кредити обов'язкового компонента практики «Практика – симуляційний тренінг». Під час проходження даної практики здобувачі мають можливість засвоїти практичні навички з базових реанімаційних заходів із використанням АЗД, забезпечення прохідності дихальних шляхів, забезпечення функції дихання, оксигенотерапії, первинного огляду критичного пацієнта та менеджменту критичного пацієнта при анафілаксії, шоці, гіпоглікемії, гострому коронарному синдромі, інсульті, порушеннях водно-електролітного балансу, критичних порушеннях ритму, травмах. Окрім того, здобувачі відпрацьовують налагоджену роботу в команді та базові реанімаційні заходи з мануальним дефібрилятором, універсальний алгоритм розширених реанімаційних заходів. базові реанімаційні заходи в дітей різного віку [3].

Проведені відділом внутрішнього забезпечення якості вищої освіти анкетування щодо задоволеності

здобувачів практичною підготовкою під час проходження даної практики 68 % відмічають дуже високий рівень практичної підготовки, 24 % – високий рівень практичної підготовки і лише 8 % здобувачів вказали на достатній рівень практичної підготовки.

Таким чином, запровадження на випусковому курсі практики – симуляційного тренінгу значно покращує практичну підготовку здобувачів, набуття ними навичок надання медичної допомоги при екстремальних ситуаціях та забезпечує виконання основних вимог стандарту вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо практичної підготовки здобувачів та підготовки в центрах симуляційного навчання.

Четвертою важливою особливістю організації освітнього процесу в закладі вищої освіти в період воєнного стану є створення безпечного освітнього середовища та створення максимальних можливостей для очного (аудиторного) навчання.

Для вирішення даного завдання в Тернопільському національному медичному університеті було розроблено цілий комплекс заходів.

Першим завданням була підготовка приміщень цивільного захисту в кожному навчальному корпусі та в гуртожитках. В університеті у трьох навчальних корпусах наявні сертифіковані протирадіаційні укриття, а у всіх інших навчальних корпусах та гуртожитках було відремонтовано підвальні приміщення та підготовлено як найпростіші укриття. Всі приміщення цивільного захисту було обладнано меблями, проведено Інтернет, встановлено телефонний зв'язок, забезпечено подачею води та виконано всі інші вимоги, що встановлені для приміщень цивільного захисту.

Для виконання вимог Міністерство освіти і науки України щодо проведення навчальних занять в очному форматі та погодження обласної військової адміністрації на проведення освітнього процесу в очній формі університетом отримано погодження на проведення навчальних занять в очній формі від Тернопільської обласної військової адміністрації [6, 7].

Навчальним відділом складено розклад занять у навчальних корпусах університету з врахуванням відповідності одночасного перебування в корпусі осіб кількості посадкових місць у приміщеннях цивільного захисту [8].

Акт прийому готовності Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України до 2022–2023 навчального року був затверджений спільно з пред-

ставниками Головного управління ДСНС України в Тернопільській області, управління Держпраці в Тернопільській області, департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації 8 серпня 2022 р. [1]. З 15 серпня 2022 р. університет розпочав 2022–2023 навчальний рік в очній (аудиторній) формі навчання.

Таким чином, при організації освітнього процесу в очній формі в умовах воєнного стану необхідно мати достатню кількість місць у приміщеннях цивільного захисту, відповідне до встановлених нормативів їхнє оснащення.

П'ятою особливістю освітнього процесу є стан внутрішнього забезпечення якості вищої освіти під час воєнного стану. Враховуючи те, що стратегічною метою діяльності університету є вихід на позиції лідерства в медичній освіті і науці, динамічний розвиток і створення всіх умов для підготовки високоосвічених та висококваліфікованих, конкурентноздатних випускників на основі поєднання загальних та фахових компетентностей відповідно до існуючих та перспективних потреб особистості, суспільства та ринку праці, університет продовжував розвивати внутрішнє забезпечення якості освіти.

Всі освітньо-професійні та освітньо-наукові програми, за якими проводиться підготовка здобувачів освіти, пройшли процедуру громадського обговорення на всіх організаційних рівнях внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. За кожною освітньою програмою проведено опитування здобувачів, науково-педагогічних працівників, роботодавців, зацікавлених зовнішніх стейкхолдерів, випускників. Окремо проанкетовано здобувачів за кожною освітньою програмою щодо задоволеності

рівнем практичної підготовки та рівнем клінічної практики.

Відповідно до вимог воєнного стану та пропозицій стейкхолдерів, у структуру клінічних освітніх компонентів внесено питання надання домедичної допомоги та питання надання медичної допомоги при екстремальних ситуаціях.

Для покращання внутрішнього забезпечення якості освіти, розвитку та модернізації освітніх програм створено раду роботодавців, школу гаранта освітніх програм, школу наукового керівника, сторінку гаранта освітніх програм та сторінку перегляду і модернізації освітніх програм.

Таким чином, для подальшого розвитку освітніх програм і вдосконалення підготовки висококваліфікованих та конкурентноздатних випускників необхідно постійно вдосконалювати і розвивати внутрішнє забезпечення якості вищої освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, в умовах воєнного стану необхідно університету забезпечити якісне та безпечне навчання здобувачів, продовжувати налагоджувати активну співпрацю з провідними європейськими закладами освіти і розвивати власну систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розглянута тема має перспективи подальшого дослідження, оскільки опрацьовано лише один із її аспектів. Важливо проаналізувати її крізь призму діяльності інших ЗВО, використовуючи різні методи дослідження. Аналіз особливостей організації освітнього процесу в ЗВО в період запровадження воєнного стану дозволить фахівцям виділити всі сильні та слабкі сторони української вищої освіти, дасть можливість профільному міністерству проаналізувати і скорегувати реформи в галузі освіти.

Список літератури

1. Акт прийому готовності Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України до нового 2022/2023 навчального року [Електронний ресурс] : від 08.08.2022 р. – Режим доступу : https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Akt-pryjomu-gotovnosti-universytetu-do-2022-2023-n_r_compressed.pdf.

2. Дистанційне навчання – вимушений захід чи вимога часу (на прикладі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України)? / М. М. Корда, А. Г. Шульгай, А. І. Машталір, А. В. Чорномидз // Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення

та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи Microsoft Teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.). – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – С. 6–7.

3. Корда М. М. Звіт ректора Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України за 2022 р. [Електронний ресурс] / М. М. Корда. – Режим доступу : <https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Zvedenyj-zvit-rektora-za-2022-rik.pdf>.

4. Положення про дистанційне навчання у Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я

України в умовах запровадження карантинних заходів [Електронний ресурс] : протокол рішення вченої ради Терноп. нац. мед. ун-ту ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України від 31.08.2020 р. № 9 ; наказ ректора від 31.08.2020 р. № 331. – Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/1wocMZLxb_hUBzpxC79IeZ-vdMf9wSxOy/view.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] : протокол рішення вченої ради Терноп. нац. мед. ун-ту ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України від 31.05.2022 р. № 6 ; наказ ректора від 31.05.2022 р. № 161. – Режим доступу : https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Organizatsiya-osvitnogo-rotsesu-2022-1_compressed_compressed.pdf.

6. Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022/23 навчальному році : Лист МОН України від 27.06.2022 р. № 1/7035-22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/86779/.

7. Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах воєнного

стану : Лист МОН України від 11.07.2022 р. № 1/7707-22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7707729-22#Text>.

8. Про призначення відповідальних осіб за дотримання заходів цивільного захисту у навчальних корпусах університету : наказ ректора Терноп. нац. мед. ун-ту ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України від 08.08.2022 р. № 235.

9. Студенти ТНМУ пройшли курс «Основи медичних комунікацій» від Університету Вюрцбурга (Німеччина) [Електронний ресурс] // Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського : офіційний сайт. – Режим доступу : <https://www.tdmu.edu.ua/2023/04/12/studenty-tnmu-projshly-kurs-osnovy-medychnyh-komunikatsij-vid-universytetu-vyurtsburga-nimechchyna/>.

10. Студенти ТНМУ пройшли курс Clinical Reasoning and Case-Based Training від партнерів ТНМУ – Університету Вюрцбурга (Німеччина) [Електронний ресурс] // Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського : офіційний сайт. – Режим доступу : <https://www.tdmu.edu.ua/2023/04/12/studenty-tnmu-projshly-kurs-clinical-reasoning-and-case-based-training-vid-partneriv-tnmu-universytetu-vyurtsburga-nimechchyna/>.

References

1. (2022). Akt pryjomu hotovnosti Ternopilskoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy do novoho 2022/2023 navchalnoho roku vid 08.08.2022 r. [Act of acceptance of readiness of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine until the new 2022/2023 academic year dated 08.08.2022]. Retrieved from: https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Akt-pryjomu-gotovnosti-universytetu-do-2022-2023-n.r_compressed.pdf [in Ukrainian].

2. Korda, M.M., Shulhai, A.H., Mashtalir, A.I., & Chornomydz, A.V. (2021). Dystantsiine navchannia – vymushenyi zakhid chy vymoha chasu (na prykladi Ternopilskoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy)? [Distance learning – a forced measure or a requirement of the time (on the example of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of Ministry of Health of Ukraine)?]. *Aktualni pytannia vyshchoi medychnoi (farmatsevtichnoi) osvity: vyklyky sohodennia ta perspektyvy yikh vyrishennia – Actual issues of higher medical (pharmaceutical) education: today's challenges and prospects for their solution: Materials of the XVIII All-Ukrainian Science-Practice. conf. online using the Microsoft Teams system.* Ternopil: TNMU [in Ukrainian].

3. Korda, M.M. (2023). *Zvit rektora Ternopilskoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. Ya. Hor-*

bachevskoho Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy za 2022 r. [Report of the rector of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine for 2022]. Retrieved from: https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Akt-pryjomu-gotovnosti-universytetu-do-2022-2023-n.r_compressed.pdf [in Ukrainian].

4. Polozhennia pro dystantsiine navchannia u Ternopilskom natsionalnomu medychnomu universyteti imeni I. Ya. Horbachevskoho Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy v umovakh zaprovadzhennia karantynnykh zakhodiv vid 31.08.2020 r. № 9 [Regulations on distance learning at I. Horbachevskii Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine in the conditions of the introduction of quarantine measures dated 31.08.2020 No. 9]. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1wocMZLxb_hUBzpxC79IeZ-vdMf9wSxOy/view [in Ukrainian].

5. Polozhennia pro orhanizatsiiu osvitnoho protsesu v Ternopilskom natsionalnomu medychnomu universyteti imeni I. Ya. Horbachevskoho Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 31.05.2022 r. № 6 [Regulations on the organization of the educational process at I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine dated 31.05.2022 No. 6]. Retrieved from: <https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/>

Organizatsiya-osvitnogo-rotsesu-2022-1_compressed_compressed.pdf [in Ukrainian].

6. Lyst MON Ukrainy Pro pidhotovku do pochatku ta osoblyvosti orhanizatsii osvitnoho protsesu v 2022/23 navchalnomu rotsi vid 27.06.2022 r. № 1/7035-22 [Letter of the Ministry of Education and Culture of Ukraine On preparation for the start and peculiarities of the organization of the educational process in the 2022/23 academic year dated 27.06.2022 No. 1/7035-22]. Retrieved from: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/86779/ [in Ukrainian].

7. Lyst MON Ukrainy Pro pidhotovku zakladiv osvity do novoho navchalnoho roku ta opaliuvalnoho sezonu v umovakh voiennoho stanu vid 11.07.2022 r. № /7707-22 [Letter of the Ministry of Education and Culture of Ukraine On the preparation of educational institutions for the new academic year and the heating season in the conditions of martial law dated 11.07.2022 No. /7707-22]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7707729-22#Text> [in Ukrainian].

8. Nakaz rektora Ternopilskoho natsionalnoho medychnoho universytetu im. I. Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy Pro pryznachennia vidpovidalnykh osib za dotrymannia zakhodiv tsyvilnoho zakhystu u navchalnykh korpusakh universytetu vid 08.08.2022 r. № 235 [Order of the rector

of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of Ministry of Health of Ukraine On the appointment of persons responsible for compliance with civil protection measures in the educational buildings of the university dated 08.08.2022 № 235] [in Ukrainian].

9. (2023). Studenty TNMU proishly kurs «Osnovy medychnykh komunikatsii» vid Universytetu Viurtsburha (Nimechchyna) [TNMU students completed the course “Fundamentals of medical communications” from the University of Würzburg (Germany)]. *tdmu.edu.ua*. Retrieved from: <https://www.tdmu.edu.ua/2023/04/12/studenty-tnmu-projshly-kurs-osnovy-medychnykh-komunikatsij-vid-universytetu-vyurtsburga-nimechchyna/> [in Ukrainian].

10. (2023). Studenty TNMU proishly kurs Clinical Reasoning and Case-Based Training vid partneriv TNMU – Universytetu Viurtsburha (Nimechchyna) [TNMU students completed the Clinical Reasoning and Case-Based Training course from TNMU partners – the University of Würzburg (Germany)]. *tdmu.edu.ua*. Retrieved from: <https://www.tdmu.edu.ua/2023/04/12/studenty-tnmu-projshly-kurs-clinical-reasoning-and-case-based-training-vid-partneriv-tnmu-universytetu-vyurtsburga-nimechchyna/> [in Ukrainian].

Отримано 08.05.2023.
Рекомендовано 06.06.2023.

Електронна адреса для листування: mastalir_ai@tdmu.edu.ua